

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра філософії**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету суспільних наук
_____ проф., д.політ.н. Остапець Ю.О.
«___» _____ 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІАЛЬНА І МОРАЛЬНА ЕПІСТЕМОЛОГІЯ

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)рівень
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	033 Філософія
Освітня програма	Філософія
Статус дисципліни	Вибіркова
Мова навчання	Українська

Ужгород 2019

Робоча програма навчальної дисципліни «**Соціальна і моральна епістемологія**» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань **03 Гуманітарні науки** за спеціальністю 033 Філософія, освітньо-професійної програми «Філософія».

Розробник: доц., к.юрид.н. Шандра Б.Б., доцент

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри філософії протокол № 11 від 26 червня 2019 р.

Завідувач кафедри філософії _____ доц.,к.філос.н. Левкулич В.В.

Схвалено науково-методичною комісією факультету суспільних наук протокол № ____ від « ____ » _____ 2019р.

Голова науково-методичної комісії _____ доц.,к.іст.н. Стряпко І.О.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	1-й	1-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи здобувача – 2	2-й	2-й
	Лекції:	
	26	14
	Практичні (семінарські):	
	20	-
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: письмова робота	Самостійна робота:	
	74	106

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – спираючись на концепції сучасних представників філософської і наукової думки, в першу чергу аналітичної традиції, зорієнтувати і поглибити знання здобувачів про новітні тенденції до моральної та соціальної епістемології в сучасній філософії, а також розширити спектр їхніх пізнавальних можливостей для філософського і наукового аналізу.

Головним завданням дисципліни є: забезпечити формування засадничих знань про основні концептуально-теоретичні підходи соціальної епістемології та про впливові аргументи на користь поширених в її межах позицій. Сформувати навички реконструкції епістемологічного дискурсу і виявити можливості застосування рецепції до аналізу соціально-епістемологічної тематики. Підсилити навички самостійного опрацювання сучасних філософських текстів, в тому числі й праць англійською мовою.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню в здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність

ІК здатність ставити та успішно вирішувати на достатньому професійному рівні науково-дослідницькі та практичні завдання, розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та / або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності(ЗК)

ЗК1. Вміння виявляти, окреслювати та вирішувати проблеми, що передбачає здатність як до нестандартного розв'язання задач, так і до розв'язання нетипових задач.

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), що передбачає самостійність міркувань та умовиводів, навички інтелектуального пошуку, залучення нестандартних смислів, зокрема з іншої предметної області

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК6. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей діяльності), що передбачає вміння аргументовано викласти власну експертну позицію, володіння формами публічного мовлення, засобами та стратегіями інтелектуальної полеміки.

ЗК7. Здатність працювати в команді, що передбачає здатність до міжособистісної комунікації, емоційної стабільності, а також вміння долати комунікаційні напруження та конфліктні ситуації.

Фахові компетентності(ФК)

ФК4. Вміння використовувати методологію та пізнавальні засоби, що властиві обраній філософській спеціальності.

ФК6. Навички застосування аналітичного методу в оцінці сучасних суспільних процесів.

ФК7. Навички критичної роботи з текстами, знання принципів та закономірностей їх інтерпретації, опанування методологією герменевтики.

ФК10. Вміння розробляти соціально-гуманітарні проекти на основі використання спеціальних філософських методів.

ФК13. Вміння стисло та послідовно викладати наукові підходи щодо філософських проблем під час участі в наукових конференціях, семінарах, інших наукових заходах.

ФК14. Здатність фахово прогнозувати розвиток процесів у соціально-гуманітарних сферах з урахуванням регіонального фактору.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Соціальна і моральна епістемологія» є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми:

ОК 2.4 Епістемологічні проблеми сучасної філософії

ОК 2.6 Постмодерні концепції людини та соціуму.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Філософія», вивчення навчальної дисципліни «Соціальна і моральна епістемологія» повинно забезпечити досягнення таких програмних результатів навчання(ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Знати теоретичні основи філософської науки і суміжних галузей гуманітаристики та суспільних наук	ПР1
Знати актуальні проблеми сучасної філософської думки та міждисциплінарної сфери філософії	ПР3
Демонструвати спеціалізовані знання в межах певної філософської проблематики, сполучати системну обізнаність з відповідною спеціальною літературою	ПР4
Розуміти і використовувати методологію та сучасні аналітично-інформаційні системи та технології в обраній філософській спеціальності.	ПР9
Розробляти актуальні способи популяризації досягнень сучасної науки на основі знання її основних стратегій і проблем	ПР11
Розробляти пропозиції щодо вирішення актуальних проблем суспільного характеру на регіональному, національному та міжнародному рівнях.	ПРН 14
Проектувати й аналітично обґрунтовувати цілі та напрямки діяльності, здійснювати її моніторинг	ПР17

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Соціальна і моральна епістемологія »:

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр РН
Розуміти специфіку і основні напрямки освітнього, наукового співробітництва і взаємовпливу світової і вітчизняної науки і освіти у сфері філософської науки	ПРН 1
Володіти знаннями про предмет, методи, теоретичні основи моральної та соціальної епістемології і перспективи даної галузі в сучасній філософії	ПРН 1

Синтезувати актуальні питання сучасної епістемології, орієнтуватися в аргументації чи концептуальних схемах на користь їх розв'язання.	ПРН 3
Уміти застосовувати концепції і стратегії, в межах яких формується проблематика соціальної та моральної епістемології.	ПРН 4
Знати зв'язки соціальної епістемології з когнітивними та соціально-гуманітарними науками, які вивчають пізнавальний процес з міждисциплінарних позицій; використовувати інформаційні технології для пошуку, аналізу і узагальнення результатів.	ПРН 9
Здійснювати дослідження позицій провідних сучасних філософів, віднаходити в них тенденції до моральної епістемології	ПРН 11
Розробляти соціально-гуманітарні проекти в межах регіону.	ПРН 14
Аналізувати та актуалізувати філософський дискурс від давніх умоглядних побудов до сучасних моделей філософствування	ПРН 17

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- залік;
- стандартизовані тести;
- реферати, есе;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Для оцінювання знань студентів будуть використані наступні групи методів контролю:

1. Методи усного контролю (відповідь студента на окреме питання теми у індивідуальній та фронтальній формах; бесіда під час роз'яснення проблемного питання; захист презентації або проєктів).

2. Письмовий контроль (виконання тестових завдань та індивідуальної роботи; поточна контрольна робота, модульна контрольна робота.

Поточний контроль – здійснюється для всіх видів аудиторних занять під час їх проведення. Метою поточного контролю є визначення рівня досягнень дисциплінарних результатів навчання здобувача за певним розділом (темою) робочої програми дисципліни, практичними заняттями, самостійною роботою;

Проміжний (модульний) контроль має на меті оцінювання знань, умінь та практичних навичок здобувача, набутих під час засвоєння теоретичного і практичного матеріалу після вивчення логічно завершеної частини навчальної дисципліни;

Підсумковий контроль передбачає комплексне оцінювання рівня сформованості результатів навчання з дисципліни.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: самостійна робота, стандартизовані тести, реферат, доповідь з презентацією. Кожен вид навчальної роботи студента оцінюється певною кількістю балів відповідно до нижче наведених *основних критеріїв*. Сумарна кількість балів за кожен вид навчальної діяльності наведена в таблиці 1.

Оцінюються:

- усні відповіді на семінарських заняттях;
- активність у дискусіях, вміння аргументувати власну позицію;
- виконання практичних завдань;
- контрольні тестування;
- підготовка рефератів та їх захист;
- підготовка усних доповідей;
- підготовка презентації та її захист.

Кількісна оцінка певного поточного контролю за конкретним видом навчального заняття визначається як сума балів за окремі види навчальної роботи. Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач за результатами поточного контролю протягом одного модуля – 50.

Форма модульного контролю: контрольна робота. Передбачає розкриття теоретичних питань і розв'язування тестів. Кожне завдання модульної контрольної роботи (2 теоретичні і 30 тестових завдань) оцінюється окремо. Загальна оцінка розраховується як сума оцінок: теоретична частина – 20 балів (по 10 балів кожне теоретичне питання); тестові завдання оцінюються в 30 балів – по 1 бал за кожний тест (разом за контрольну – 50 балів). Підсумкова оцінка за кожний модуль складається із суми балів за поточне оцінювання і результату модульної контрольної роботи (максимальна оцінка – 100 балів).

Форма підсумкового семестрового контролю: залік

Результат залікового контролю визначається як середньоарифметичне значення двох модулів. Якщо здобувач погоджується з набраною кількістю балів, ця оцінка може бути виставлена в залікову відомість. Якщо здобувач не отримав достатньої кількості балів (менше 60) або не погоджується з підсумковою оцінкою, то він складає іспит у формі письмової роботи. Максимальна оцінка за письмову роботу на іспиті – 100 балів.

Модульний контроль складається з поточного контролю та модульного контрольного оцінювання. Упродовж семестру проводяться два модульні контролю, обов'язкові для всіх студентів. Модульний контроль (МК) №1 включає навчальний матеріал (теми 1-6), а МК №2 відповідно (теми 7-13), таблиця 2. У цій таблиці наведено також максимальну кількість балів з кожної теми, яку може отримати студент. Після проведення останнього заняття за кожним модулем, відповідно до розкладу, проводиться модульна контрольна робота.

Таблиця 1

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)

Семінарські заняття	6	12	6	12
Самостійна робота	1	8	1	8
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	2	10	2	10
Есе	2	10	2	10
Реферат	1	5	1	5
Доповідь з презентацією	2	5	2	5
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Модульне контрольне оцінювання (МКО) проводиться в письмовій формі. Завдання для МКО включає два теоретичні питання (кожне оцінюється тах 15 балів) і двадцять тестових завдань (тах 20 балів). *Максимальна кількість балів за МКО – 50.*

Сумарна кількість балів модульного контролю визначається як середнє арифметичне балів за два модулі і складає максимум 100 (таб. 2).

Таблиця 2

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

T1	T2	T3	T4	T5	T6	Сума	Модульна контрольна робота
8	8	8	8	8	10	50	50
Разом за модуль 1							100

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	Сума	Модульна контрольна робота
7	7	7	7	7	7	8	50	50
Разом за модуль 2								100
Модульний контроль								100
Підсумкове оцінювання (залік)								100

Допуск здобувача до підсумкового контролю знань здійснюється відповідно до діючих в університеті положень.

Підсумковий контроль (залік) проводиться у відповідності розкладу екзаменаційної сесії, в комплексній (або усній) формі.

Підсумковий контроль проводиться за навчальним матеріалом, визначеним цією робочою навчальною програмою у повному обсязі. До залікового білету включено три теоретичні питання.

Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю становить 100 балів.

Бали, отримані студентом конвертуються в підсумкову оцінку з дисципліни у відповідності до шкали оцінювання (таблиця 3).

Таблиця 3

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів з навчальної дисципліни, є:

- виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- характер відповідей на поставлені питання (вичерпність, чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння оперувати фаховою інформацією, і насамперед визначеною обсягом програми цієї навчальної дисципліни;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів;

- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;

здатність формулювати власні аналітичні висновки та оцінки різних аспектів предмету вивчення цієї дисципліни.

Оцінювання результатів усіх форм контролю передбачено у 100-бальній шкалі.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Проблеми і концептуальні засади соціальної епістемології

Тема 1. Класична і некласична епістемологія.

Класична і некласична епістемологія. Переосмислення епістемологічних категорій Предмет і методи соціальної епістемології. Концептуальні засади соціальної епістемології. Проблема соціальності знання: інтерналізм, екстерналізм, соціальна історія науки, підходи і стратегії. Розуміння понять комунікації і традиції, комунікативна раціональність (Апель, Габермас). Соціальна модель пізнання М.Вебера. Інтерпретація і цінності в соціальному пізнанні.

Тема 2. Знання як епістемологічна проблема

Знання, його природа і функції. Проблема виникнення знання. Співвідношення знання і реальності. Проблема обґрунтування знання. Знання як образ і як конструкт. Реалізм, антиреалізм, конструктивізм. Проблема істини в некласичній епістемології. Сучасні концепції істини.

Тема 3. Соціальна епістемологія: генеза, джерела, методи підходи

Проблеми і концептуальні засади соціальної епістемології. Соціальна епістемологія Елвіна Голдмана. Сильна програма Девіда Блура. Стівен Фуллер: соціальна філософія університету.

Тема 4. Соціальний конструктивізм: порівняльний аналіз проектів соціальної епістемології

Теорія соціальних практик П.Бурдьє і проекти соціальної епістемології. Б.Латур і С.Вулгар: наукова лабораторія як творча майстерня. Соціальний конструктивізм як методологічна засада соціальної епістемології. Порівняльний аналіз проектів соціальної епістемології.

Тема 5. Соціальна організація комунікації знання

Умови успішної аргументації по А. Голдману. Концепція розподілу когнітивної праці. Ринкова концепція комунікації знання.

Тема 6. Проблема загального знання

Індивідуальне знання і загальне знання. Поняття конвенції Д.Льюїса. Практична конвенція та мовні конвенції. Критика теорії загального знання як конвенції.

Модуль 2. Концептуальні засади моральної епістемології принципи і методи.

Тема 7. Моральна епістемологія – нова філософська дисципліна останніх десятиріч

Моральна епістемологія, специфічне моральне знання; аналіз можливостей застосування і оперування епістемологічними методами і концептами, проблематизують потребу в їх модифікації відповідно власній специфіці. Сучасні дискусії про знання. Моральне знання і знання як успішність. Проблеми і концептуальні засади моральної епістемології.

Тема 8. Нормативний характер моральної епістемології

Специфіку моралі, вираженої в її нормативності. Норми, стосовно яких людська поведінка розглядається як моральна чи аморальна. Аксиологічного аналізу моралі, пошук підходів до моральних цінностей.

Тема 9. Моральна епістемологія, «Етика без принципів», епістемологія чеснот і цінностей

Від когнітивних процесів до пізнавальних чеснот. Вбудованість у гносеологію чесноти. Початкова точка: Фома Аквінський. Розсудливість як чеснота морального переконання. Моральне заперечення.

Тема 10. Етика без принципів Дж. Дансі

Партикуляризм і холізм у підході Дж. Дансі. Від холізму до партикуляризму. Холізм та його наслідки. Чи може холізм бути істинним? Холізм в теорії вартості. Внутрішнє та зовнішнє значення. Чи існують органічні об'єднання? Раціональність, значення та значення. Принципи раціонального оцінювання.

Тема 11. Прагматизм і неопрагматизм

Сучасний прагматизм і прагматична філософія. Неопрагматичні тенденції в сучасній філософії. Прагматизм як альтернатива фізикалізму і феноменалізму. Філософська критика Р. Рорті. Номіналізм в 20 ст. Прагматичський характер конструктивістського номіналізму. Проблема універсалій. Заперечення аналітичності суджень. Проблема верифікації. Голіський характер неопрагматичського конструктивізму. Принцип прагматизму. Лінії Пірса і Джеймса в класичному прагматизмі. Неопрагматичні підходи у філософії 20-21 ст.

Тема 12. Моральна епістемологія А. Зімермана

А. Зімерман : знання і незнання про те, що є морально правильним робити; спосіб набування обґрунтованих, в чинний спосіб заснованих переконань, що ведуть до справедливих дій і їх інституціалізації; перерахування типів психологічних вад і соціологічних засад, що виявляються викривленими очікуваннями порочності, жорстокості дій і т. п. Суміщення традиційно відокремлених досліджень з епістемології та моральної філософії. Моральна епістемологія, специфічне моральне знання; аналіз можливостей застосування і оперування епістемологічними методами і концептами, проблематизують потребу в їх модифікації відповідно власній специфіці.

Тема 13. Проблема знання в епістемології та етиці

Аналіз сутності знання. Аналіз співвідношення об'єктивного і суб'єктивного знання в неklasичній та постklasичній епістемології. Епістемологічні та технологічні трактовки терміна «знання». Принципова нетотожність понять «інформація» та «знання»

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	У тому числі					
	Усього	лекції	практичні	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Модуль 1						
Тема 1. Класична і неklasична епістемологія.	9	2	2			5
Тема 2. Знання як епістемологічна проблема .Поняття соціальності знання.	8	2	1			5
Тема 3. Соціальна епістемологія: генеза, джерела, методи підходи.	9	2	2			5
Тема 4. Соціальний конструктивізм: порівняльний аналіз проєктів соціальної епістемології	9	2	2			5
Тема 5. Соціальна організація комунікації знання	9	2	2			5
Тема 6. Проблема загального знання	9	2	2			5
<i>Модульна контрольна робота</i>						
<i>Разом за модуль</i>	<i>53</i>	<i>12</i>	<i>11</i>			<i>30</i>
Модуль 2						
Тема 7. Моральна епістемологія – нова філософська дисципліна останніх десятиріч.	9	2	2			5
Тема 8. Нормативний характер моральної епістемології	10	2	1			7
Тема 9. Моральна епістемологія, «Етика без принципів», епістемологія чеснот і цінностей	10	2	1			7
Тема 10. Етика без принципів Дж. Дансі	10	2	1			7
Тема 11. Прагматизм і	9	2	1			6

неопрагматизм						
Тема 12. Моральна епістемологія А. Зімермана	9	2	1			6
Тема 13. Проблема знання в епістемології і етиці	10	2	2			6
<i>Модульна контрольна робота</i>						
<i>Разом за модуль</i>	<i>67</i>	<i>14</i>	<i>9</i>			<i>44</i>
<i>Разом</i>	<i>120</i>	<i>26</i>	<i>20</i>			<i>74</i>

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	У тому числі					
	Усього	лекції	практичні	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Модуль 1						
Тема 1. Класична і некласична епістемологія.	9	1				8
Тема 2. Знання як епістемологічна проблема .Поняття соціальності знання.	9	1				8
Тема 3. Соціальна епістемологія: генеза, джерела, методи підходи.	9	1				8
Тема 4. Соціальний конструктивізм: порівняльний аналіз проектів соціальної епістемології	9	1				8
Тема 5. Соціальна організація комунікації знання	9	1				8
Тема 6. Проблема загального знання	9	1				8
<i>Модульна контрольна робота</i>						
<i>Разом за модуль</i>	<i>54</i>	<i>6</i>				<i>48</i>
Модуль 2						
Тема 7. Моральна епістемологія – нова філософська дисципліна останніх десятиріч.	10	2				8
Тема 8. Нормативний характер моральної епістемології	9	1				8
Тема 9. Моральна епістемологія, «Етика без принципів», епістемологія чеснот і цінностей	9	1				8
Тема 10. Етика без принципів Дж. Дансі	9	1				8
Тема 11. Прагматизм і	10	1				9

неопрагматизм						
Тема 12. Моральна епістемологія А. Зімермана	10	1				9
Тема 13. Проблема знання в епістемології і етиці	9	1				8
<i>Модульна контрольна робота</i>		8				
<i>Разом за модуль</i>	<i>66</i>	<i>8</i>				<i>58</i>
Разом	120	14				106

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Класична і некласична епістемологія.	2	
2.	Знання як епістемологічна проблема .Поняття соціальності знання	1	
3.	Соціальна епістемологія: генеза, джерела, методи підходи	2	
4.	Соціальний конструктивізм: порівняльний аналіз проектів соціальної епістемології	2	
5.	Проект сильної програми Девіда Блура.	2	
6.	Стівен Фуллер: від політики науки до політики знання	2	
7.	Порівняльний аналіз проектів соціальної епістемології	2	
8.	Моральна епістемологія – нова філософська дисципліна останніх десятиріч.	1	
9.	Етика без принципів Дж. Дансі	1	
10.	Проблема сприйняття в етиці та епістемології	1	
11.	Прагматизм і неопрагматизм	1	
12.	Моральна епістемологія А. Зімермана	1	
13.	Проблема знання в епістемології і етиці	2	
	Разом	20	

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Класична і некласична епістемологія.	5	8
2.	Знання як епістемологічна проблема .Поняття соціальності знання	5	8
3.	Соціальна епістемологія: генеза, джерела, методи підходи	5	8
4.	Соціальний конструктивізм: порівняльний аналіз проектів соціальної епістемології	5	8
5.	Проект сильної програми Девіда Блура.	5	8
6.	Стівен Фуллер: від політики науки до політики знання	5	8
7.	Порівняльний аналіз проектів соціальної епістемології	5	
8.	Моральна епістемологія – нова філософська дисципліна останніх десятиріч.	7	8
9.	Етика без принципів Дж. Дансі	7	8

10.	Проблема сприйняття в етиці та епістемології	7	8
11.	Прагматизм і неопрагматизм	6	9
12.	Моральна епістемологія А. Зімермана	6	9
13.	Проблема знання в епістемології і етиці	6	8
	Разом	74	106

Самостійна робота є основним способом засвоєння здобувачем навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача. Час, відведений для самостійної роботи здобувача, становить 74 години і в навчальну та індивідуальну роботу викладача не обліковується.

Самостійна робота здобувача забезпечується всіма навчально-методичними засобами, необхідними для вивчення навчальної дисципліни чи окремої теми: підручниками, першоджерелами, навчальними та методичними посібниками, конспектами лекцій, навчально-методичним матеріалом, зокрема розміщеними на сайті системи електронного навчання Moodle тощо.

6.5. Індивідуальні завдання

У межах навчальної дисципліни «Історія української соціально-філософської думки» індивідуальна робота студента є *варіативною* і включає *наступні завдання*:

1. Підготовка усної доповіді із теми за заданим планом або планом, який студент розробив самостійно чи з окремого проблемного питання;
2. Презентація або реферат з окремої теми, питання чи вузької проблематики, яку студент узгоджує з викладачем;
3. Написання есе.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби – комп'ютер, мультимедійний проектор.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Бергер П., Лукман Т. Социальное конструирование реальности: трактат по социологии знания. М., 1996.
2. Блур Д. Сильная программа в социологии знания. // Логос № 5-6 (35) 2002.
3. Гадамер Г. Истина и метод. Основы философской герменевтики. – М., 1988. – 38-85.
4. Вебер М. “Объективность” социально-научного и социально-политического познания // Избр. произв. – М., 1990. – С.348-415.

5. Гуссерль Э. Идея феноменологии // Фауст и Заратустра. СПб., 2001. – С. 160-206.
6. Коммуникативная рациональность: эпистемологический подход: сборник / А.Ю. Антоновский; отв. ред.: И.Т. Касавин, Ю.С. Моркина, В.Н. Порус; Институт философии РАН. – М.: ИФ РАН, 2009. – 215 с.
7. Конструктивистский подход в эпистемологии и науках о человеке / Отв. ред. В.А. Лекторский. М.: "Канон+" РООИ "Реабилитация", 2009. – 368 с.
8. Лекторский В.А. Эпистемология классическая и неклассическая / В.А. Лекторский. – М.: УРСС, 2001. – 256 с.
9. Мамчур Е. А. Еще раз о предмете социальной эпистемологии / Е. А. Мамчур. // Эпистемология & философия науки. – 2010. – Т. XXIV, №2. – С. 44–53
10. Мотрошилова Н.В. «Социальная эпистемология»: новые проблемы, дискуссии и дихотомии / Н.В. Мотрошилова. // Ценности и смыслы. №5. – М.: Институт эффективных технологий, 2011. — 162 с. – С. 5-31.
11. Моркина Ю. С. Социальный конструктивизм Д. Блура / Ю. С. Моркина // Вопросы философии. – 2008. – № 5. – С. 154–159.
12. Микешина Л.А. Философия науки. Современная эпистемология. Научное знание в динамике культуры. Методология научного исследования / Л.А. Микешина. – М.: Прогресс-Традиция, 2005. – 464с.
13. Понятие истины в социогуманитарном познании / Рос. акад. наук, Ин-т философии; Отв. ред. А.Л. Никифоров. – М.: ИФ РАН, 2008. – 212 с.
14. Социальная эпистемология: идеи, методы, программы / Под ред. И.Т.Касавина. – М.: 2010.
15. Фарман, И.П. Коммуникативная парадигма в социальном познании // Наука глазами гуманитария / Отв. ред. В.А.Лекторский. – М.: Прогресс-Традиция, 2005. С. 229-261
16. Фуллер С. Социальная эпистемология университета: как сохранить целостность знания в так называемом обществе знания / С.Фуллер // Эпистемология & философия науки. – 2008. – № 1 – С.158–186.
17. Федотова В.Г. Социальное знание: между наукой и культурой // Наука и технология. – М., 1990.
18. Шашкова Л.О. Гуманітарне пізнання: нові виклики епістемології / Л.О. Шашкова // Вісник Національного авіаційного університету: Філософія. Культурологія. – 2006. –№ 1(3). – С. 57-63.
19. Шелер М. Феноменология и теория познания // Шелер М. Избр. произв. – М., 1994. – С.197-258.
20. Энциклопедия эпистемологии и философии науки. – Издательство Канон+: М., 2009. – 1248 с. / Статья: «Социальная эпистемология».
21. Bloor D. Knowledge and Social Imagery / D.Bloor. – London: Routledge, 1976. – 156 p.
22. Fuller S. Social Epistemology / S. Fuller. – Bloomington: Indiana University Press, 2002. – 314 p.
23. Goldman A. I. Knowledge in a Socail World / A. I. Goldman. – Oxford: Clarendon Press, 2003. – 407 p.
24. Goldman A. I. Social Epistemology [Электронный ресурс] / A. I. Goldman // The Stanford Encyclopedia of Philosophy. – 2001. – Режим доступа до ресурсу: <http://plato.stanford.edu/entries/epistemology-social/>.
25. Shera J. Sociological Foundations of Librarianship / J. Shera. – New York: Asia Publishing House, 1970.

Допоміжна

1. Churchland, Paul, 1998, "Toward a Cognitive Neurobiology of the Moral Virtues", *Topoi*, 17: 83–96.
2. Code, Lorraine, 1991, *What Can She Know? Feminist Theory and the Construction of Knowledge*, Ithaca: Cornell University Press.
3. Committee on the Ethical and Legal Issues Relating to the Inclusion of Women in Clinical Studies, 1994, in *Women and Health Research Vol. 1: Ethical and Legal Issues of Including Women in Clinical Studies*, A. C. Mastroianni, R. Faden, and D. Federman, (eds.), Washington, D.C.: National Academy Press.
4. Copp, David, 1985, "Considered Judgments and Moral Justification", in *Morality, Reason, and Truth*, D. Copp and D. Zimmerman, (eds.), Totowa, NJ: Rowman & Allanheld.
5. Dancy, Jonathan, 1993, *Moral Reasons*, Cambridge: Blackwell.
6. Daniels, Norman, 1979, "Wide Reflective Equilibrium and Theory Acceptance in Ethics" in *Morality, Reason, and Truth*, D. Copp and D. Zimmerman, (eds.), Totowa, NJ: Rowman & Allanheld.
7. Darwin, Charles, 1982 [1871], *The Descent of Man, and Selection in Relation to Sex*, Princeton: Princeton University Press.
8. de Sousa, Ronald, 1987, *The Rationality of Emotion*, Cambridge, Mass: MIT Press
9. de Waal, Francis, 2006, "Morally Evolved: Primate Social Instincts, Human
10. Duran, Jane, 1994, *Knowledge in Context: Naturalized Epistemology and Sociolinguistics*, Landham, Md.: Rowman & Littlefield.
11. Fenske, Wayne, 1997, "Noncognitivism: A New Defense", *Journal of Value Inquiry*, 31: 301–309.
12. Gauthier, David, 1986, *Morals by Agreement*, Oxford: Clarendon.
13. Gibbard, Allan, 1990, *Wise Choices, Apt Feelings*, Cambridge: Harvard University Press.
14. Hare, R. M., 1952, *The Language of Morals*, Oxford: Clarendon Press.
15. Joyce, Richard, 2006, *The Evolution of Morality*, Cambridge, Mass: MIT Press.
16. Little, Margaret Olivia, 1997, "Virtue as Knowledge: Objections from Philosophy of Mind", *Nous*, 31: 59–79.
17. Lyons, David, 1976, "Ethical

15. Інтернет-ресурси:

1. <http://iph.ras.ru/enc.htm>
2. <http://www.philosophy.ru/>
3. <http://ihtik.lib.ru/index.html>
4. <http://www.iep-utm.edu>
5. <http://plato.stanford.edu/>
6. <http://www.nietzsche.ru/>
7. http://rw.web.ur.ru/ph_main.html
8. <http://www.uct.kiev.ua/~sofi/>
9. <http://www.synergetics.org.ua/>
10. <http://elenakosilova.narod.ru/l.html>
11. <http://plato.stanford.edu/entries/epistemology-social/>

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис, Прізвище
ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис, Прізвище
ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис, Прізвище
ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис, Прізвище
ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис, Прізвище
ініціали)